

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 października 2023 r.

WK-I.431.1.52.2023

**Pan
Piotr Jakubowski
Wójt Gminy Radzanowo**

**Urząd Gminy w Radzanowie
ul. Płocka 32
09-451 Radzanowo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej², kontrolerzy Mariola Wajszczak – starszy inspektor wojewódzki oraz Hanna Makówka – specjalista w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 8 do 19 maja 2023 r., kontrolę problemową w Urzędzie Gminy w Radzanowie, z siedzibą w Radzanowie przy ul. Płockiej 32.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 19 kwietnia 2023 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 5 października 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Wójtowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 2 urodzeń, 16 małżeństw i 57 zgonów, 7 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 4 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 4 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Ponadto wydano 2 zaświadczenia o stanie cywilnym, 1 decyzję

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska³ oraz 1 decyzję w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

W kontrolowanym okresie nie dokonano rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, ani nie dokonano czynności odtworzenia zagranicznego dokumentu stanu cywilnego. Nie wydano decyzji w sprawie umorzenia postępowania dotyczącego rejestracji stanu cywilnego, jak również zaświadczeń stwierdzających, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby ani zaświadczeń o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 2 akty urodzenia, 10 aktów małżeństwa, w tym: 1 akt sporządzony po zawarciu małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego i 9 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego⁴, 10 aktów zgonu, 4 przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 5 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 4 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 1 decyzję wydaną na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska, a także 2 zaświadczenia o stanie cywilnym⁵.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonał w poddanych kontroli przypadkach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁶, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Poddane badaniu akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia i odrębnie dla każdego roku kalendarzowego, zgodnie z wymogiem art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁷.

Objęte kontrolą akty urodzenia, małżeństwa oraz zgonu zawierają wymagane dane,

³ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

⁴ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.).

⁵ Nie poddano badaniu decyzji w sprawie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, z uwagi na fakt, że była ona przedmiotem rozstrzygnięcia organu drugiej instancji.

⁶ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1378), dalej: p.a.s.c.

⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

określone, odpowiednio, w art. 60, art. 88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c., sporządzone zostały na podstawie wymaganych dokumentów, wymienionych w art. 53 ust. 1, art. 87 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 2 p.a.s.c., z zachowaniem terminów określonych w art. 52, art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegających na sprostowaniu, uzupełnieniu oraz przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3 oraz art. 105 ust. 1 p.a.s.c.

Poddanych kontroli transkrypcji dokonano zgodnie z wymogami art. 104 ust. 2 i 3 p.a.s.c., poprzez wierne i literalne przeniesienie treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Spełniono obowiązek poinformowania osoby, której akt dotyczy o zamiarze sprostowania aktu stanu cywilnego z urzędu, zgodnie z wymogami określonymi w art. 35 ust. 5 p.a.s.c.⁸.

Po dokonaniu poddanych kontroli czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego wydawano odpis aktu stanu cywilnego, odpowiednio: skrócony lub zupełny.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu, prowadzone są w formie papierowej, zawierają dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych aktów urodzenia znajdują się karta urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia, w aktach zbiorowych aktów małżeństwa znajdują się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia przez kierownika urzędu stanu cywilnego oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, zaś w aktach zbiorowych do aktów zgonu – karta zgonu oraz protokół zgłoszenia zgonu.

Ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

⁸ W przypadku transkrypcji aktu małżeństwa, nie powiadomiono małżonka (obcokrajowca) o dokonanej transkrypcji w związku z brakiem informacji o jego aktualnym adresie. W wyjaśnieniu Kierownik USC wskazała: „Organ miał obowiązek dokonania transkrypcji, gdyż dotyczył obywatela polskiego, który posiada akt stanu cywilnego potwierdzający zdarzenia wcześniejsze sporządzane na terytorium RP i żądał dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Wnioskodawczyni ustanie oświadczyła, że nie zna aktualnego adresu współmałżonka. Organ naraził się na uchybienie nie wysyłając zawiadomienia do strony, jednak nie miał podstaw do odmowy transkrypcji.”.

Prawidłowo realizowano obowiązki dokonywania adnotacji, dołączania wzmianek dodatkowych i przypisków o nowo sporządzonych aktach przy wcześniejszych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby, określone w art. 23, art. 24 ust. 1, art. 25 i art. 105 ust. 1 p.a.s.c. oraz § 12-14 i § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

Zaświadczenia o stanie cywilnym wydawane były na wniosek osób, których dotyczy, wnioski zawierały elementy określone w art. 49 ust. 1 p.a.s.c. i zostały złożone na formularzu zgodnym z określonym w załączniku nr 31 rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów wydanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego⁹. Zaświadczenia zawierały elementy określone w art. 49 ust. 2 p.a.s.c. i zostały wydane w dniu wpływu wniosku, na formularzu zgodnym z określonym w załączniku nr 33 ww. rozporządzenia.

Poddana kontroli decyzja w sprawie zmiany nazwiska została wydana zgodnie z właściwością organu określoną w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego¹⁰ oraz zawierała wszystkie wymagane elementy, określone w art. 107 k.p.a.

Nie stwierdzono przechowywania w archiwum urzędu stanu cywilnego ksiąg stanu cywilnego i akt zbiorowych z naruszeniem zasad ich przekazywania do właściwego archiwum państwowego, określonych w art. 128 ust. 1 oraz art. 129 ust. 3 p.a.s.c.

Stwierdzono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, za wydanie decyzji o zmianie nazwiska, za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach uzupełnienia, sprostowania i transkrypcji oraz za wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym – była zgodna z określoną w części I ust. 1 i 7 oraz w części II ust. 1 pkt 2, 6 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej¹¹.

Stwierdzono także, że osoby zatrudnione na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego i zastępcy kierownika stanu cywilnego spełniały na dzień objęcia tego stanowiska wymogi w zakresie wykształcenia i zatrudnienia, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

⁹ Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 698. Od 30 maja 2023 r. Dz. U. z 2023 r. poz. 1023).

¹⁰ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.) – dalej k.p.a.

¹¹ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111).

W wyniku kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

- sporządzenie we wszystkich badanych sprawach dotyczących rejestracji małżeństw – protokołów z przyjęcia oświadczeń o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa. Wskazać należy, że w sytuacji gdy małżeństwo ma zostać zawarte w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zapewnienie o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa zgodnie, z art. 76 ust. 4 pkt 5 p.a.s.c. zawiera oświadczenie o nazwisku (nazwiskach), które będą nosiły osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo po jego zawarciu oraz oświadczenie o nazwisku dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, a w przypadku małżeństwa zawartego przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, dane te zawiera protokół przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, zgodnie, z art. 87 ust. 2 pkt 4 i 5, w związku z art. 25 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. W związku z powyższym nie ma przesłanek wskazujących na konieczność sporządzania odrębnego dokumentu zawierającego w swej treści oświadczenie o nazwisku noszonym po zawarciu małżeństwa;
- przyjęcie zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa – w przypadku małżeństwa zawartego przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego – z wypełnioną częścią 3., tj. oświadczeniem o nazwiskach, które będą nosiły osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo po jego zawarciu oraz oświadczenie o nazwisku dzieci zrodzonych z tego małżeństwa, podczas gdy oświadczenie to zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 p.a.s.c. jest składane w przypadku, gdy małżeństwo ma zostać zawarte w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego;
- brak pieczęci urzędowej na 1 zapewnieniu o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, 1 protokole przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, wszystkich poddanych badaniu protokołach zgłoszenia urodzenia oraz protokołach zgłoszenia zgonu. Obowiązek umieszczenia pieczęci wynika z wzorów tych dokumentów określonych odpowiednio w załącznikach nr 35, 19, 17, 21 rozporządzenia w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego;
- przesłanie informacji o zgonie obywatela Ukrainy niezgodnie z wytycznymi Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji¹² z dnia 17 lutego 2020 r.,

¹² Wytyczne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lutego 2020 r., znak DSO-WSC-6001-/2020, przesłane do Kierowników Urzędów Stanu Cywilnego województwa mazowieckiego pismem Wydziału Spraw Obywatelskich Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 4 marca 2020 r, znak WSO-I-6234.9.2020.

tj. do Ministerstwa Sprawiedliwości Ukrainy w Kijowie zamiast do wydziału Konsularnego Ambasady Ukarainy dla województwa mazowieckiego;

- przyjęcie niekompletnego wniosku o zmianę imienia lub nazwiska, niezawierającego wskazania kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia lub małżeństwa, czym naruszono art. 11 ust. 1 lit. b ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Wniosek w przedmiotowej sprawie został złożony na formularzu wniosku udostępnionym przez jednostkę kontrolowaną, który nie zawierał miejsca na wskazanie tego elementu.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych uchybień**.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień, poprzez:

- odstąpienie od przyjmowania dodatkowych oświadczeń o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa oraz – w przypadku małżeństw zawieranych przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego – od wypełniania w zapewnieniu o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oświadczeń o nazwiskach, które będą nosiły osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo, a także oświadczenia o nazwiskach dzieci zrodzonych z tego małżeństwa,
- opatrywanie zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, protokołów przyjęcia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, protokołów zgłoszenia urodzenia oraz protokołów zgłoszenia zgonu – pieczęcią urzędową,
- przesyłanie informacji o zgonie obywatela Ukrainy do właściwego wydziału konsularnego Ambasady Ukrainy,
- zmodyfikowanie udostępnionego formularza *wniosku o zmianę imienia/nazwiska*, tak aby zawierał wszystkie elementy określone w art. 11 ust. 1 ustawy o zmianie imienia nazwiska.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Wójta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji

o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Proszę o udzielenie powyższej informacji za pośrednictwem platformy ePUAP.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli